

PAŽYMA
DĖL VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS 2020 M. GAUTŲ IR IŠNAGRINĖTŲ ASMENŲ
SKUNDŲ IR PRAŠYMŲ

2020-12-31 Nr. 27L-2831
Vilnius

Valstybės tarnybos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės tarnybos departamentas) Tarnybos sąlygų skyrius įvykdė Valstybės tarnybos departamento direktoriaus 2020 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 27V-64 patvirtintame Valstybės tarnybos departamento 2020-ųjų metų veiklos plane nustatytą priemonę Nr. 3.11 „Parengti 2020 m. išnagrinėtų asmenų skundų ir prašymų analizę“ bei parengė šią pažymą „Dėl Valstybės tarnybos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2020 m. gautų ir išnagrinėtų asmenų skundų ir prašymų“.

Pažymėtina, kad šioje pažymoje nenagrinėjami fizinių ir juridinių asmenų elektroniniu paštu atsiųsti prašymai, atsakymai į kuriuos skelbiami Valstybės tarnybos departamento interneto svetainės skiltyje „Dažniausiai užduodami klausimai“.

Šios pažymos tikslas – išanalizuoti Valstybės tarnybos departamente gautus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigų) prašymus bei fizinių ir juridinių asmenų prašymus ir skundus dėl Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimo neaiškumų, identifikuoti pagrindines praktikoje iškylančias problemas, pateikti pasiūlymų jų sprendimui ir teisinio reglamentavimo tobulinimui.

Bendra informacija

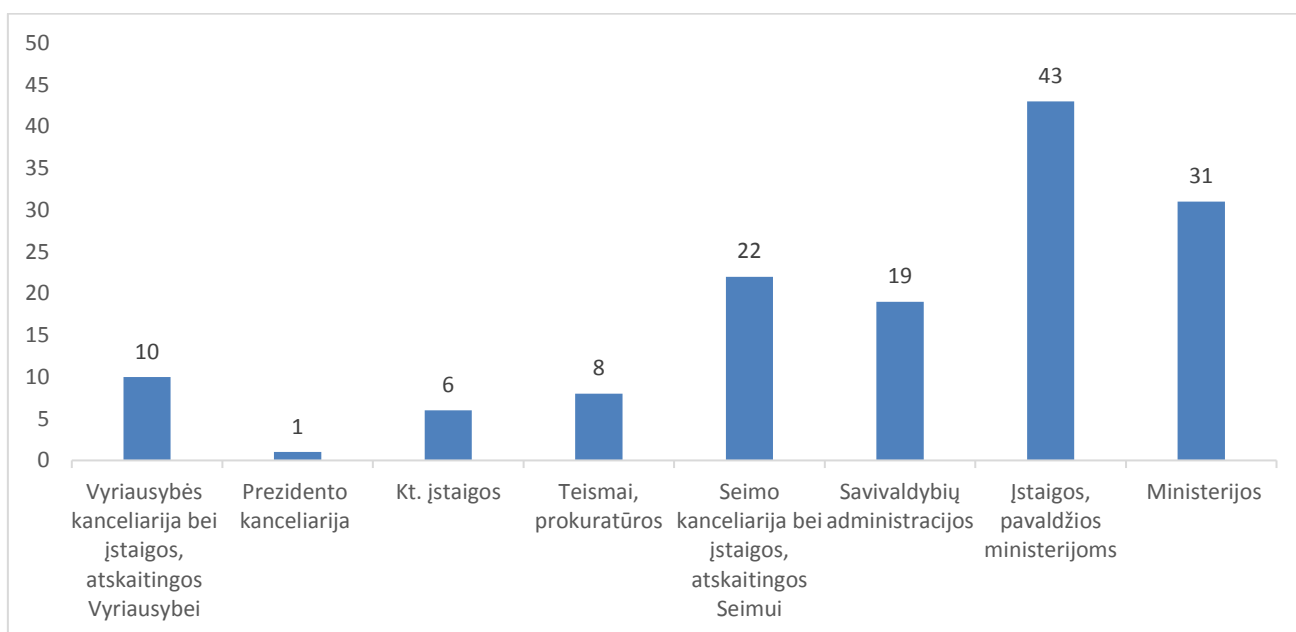
2020 m. Valstybės tarnybos departamente iki gruodžio 30 d. gauta ir išnagrinėta **140 įstaigų prašymų ir 116 asmenų prašymų** (iš jų 228 prašymai (~ 89 proc. visų prašymų) buvo išnagrinėti Tarnybos sąlygų skyriuje, o 28 prašymai (~ 11 proc. visų prašymų) – Atrankų skyriuje ir Vadovų atrankos ir planavimo skyriuje) bei **55 asmenų skundai** (iš jų 46 skundai buvo susiję su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimu, o 9 skundai – nepriklausė VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų reguliavimo sričiai). Atrankų skyriuje išnagrinėti **59 asmenų prašymai dėl įtraukimo į pretendentų rezervą ir 33 asmenų prašymai dėl statuso atkūrimo**.

Įstaigų prašymų analizė

Nagrinėjant Valstybės tarnybos departamente gautų prašymų skaičiaus pasiskirstymą pagal įstaigas, iš kurių jie gauti, pažymėtina, kad 2020 m. Valstybės tarnybos departamente buvo gauti **140** prašymai iš:

- Prezidento kanceliarijos – 1 (0,7 proc.)
- Seimo kanceliarijos bei įstaigų, atskaitingų Seimui – 22 (15,7 proc.)
- Vyriausybės kanceliarijos bei įstaigų, atskaitingų Vyriausybei – 10 (7,1 proc.)
- Ministerijų – 31 (22,1 proc.)
- Įstaigų, pavaldžių ministerijoms – 43 (30,7 proc.)
- Savivaldybių administracijų – 19 (13,6 proc.)
- Teismų, prokuratūros – 8 (5,7 proc.)
- Kitų įstaigų – 6 (4,3 proc.)

1 pav. 2020 m. Valstybės tarnybos departamente išnagrinėtų įstaigų prašymų skaičiaus pasiskirstymas pagal įstaigas

Kaip matome didžioji gautų prašymų dalis yra iš įstaigų, pavaldžių ministerijoms ~ 31 proc., ministerijų ~ 22 proc., Seimo kanceliarijos bei įstaigų atskaitingų Seimui ~ 16 proc.

Įstaigų prašymuose buvo nagrinėjami klausimai, susiję su VTĮ ir kitų su juo susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimu. 1 lentelėje ir 2 pav. nurodomas detalus prašymuose nagrinėtų klausimų sąrašas pagal VTĮ sritis ir skaičius, kiek kartų šis klausimas buvo keliamas.

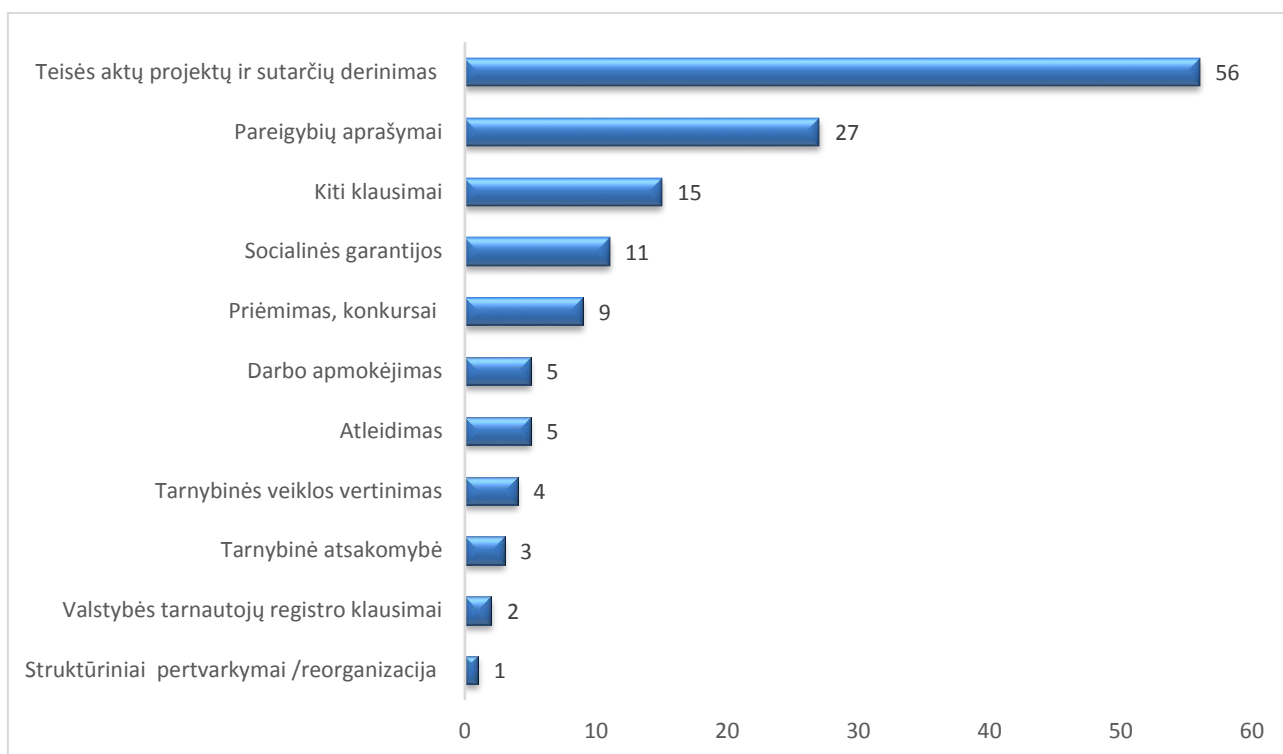
1 lentelė. 2020 m. Valstybės tarnybos departamento išnagrinėtuose įstaigų prašymuose klausimų pasiskirstymas pagal VTĮ sritis

VTĮ Sritis	Prašymuose išnagrinėti klausimai	Kiekis
Darbo apmokėjimas	Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos nustatymo ir jos sistemiško ir proporcingo didinimo, dėl pareiginės algos koeficientų keitimo, dėl priemokų mokėjimo, dėl VTĮ 19 str. (su valstybės tarnautojo pareigomis nesuderinama veikla) ir 28 str. (darbo užmokestis) nuostatų taikymo, dėl VTĮ nuostatų taikymo skiriant priemokas, kai pavedama atlikti papildomas užduotis.	5
Socialinės garantijos	Dėl Lietuvos Respublikos Darbo kodekso (toliau – DK) nuostatų dėl prastovos skelbimo tvarkos ir sąlygų taikymo valstybės tarnautojams, dėl tarnybos Lietuvos valstybei stažo valstybės tarnautojui esant vaiko priežiūros atostogose, dėl atostogų (mokamų ar nemokamų) suteikimo valstybės tarnautojams mokytis anglų kalbos perkvalifikavimo studijose, dėl kasmetinių atostogų suteikimo tvarkos, DK ir VTĮ nuostatų taikymo, susijusių su neišnaudotomis kasmetinėmis atostogomis, taikymo.	11
Atleidimas	Dėl valstybės tarnautojo tarnybos vietos pakeitimo bei dėl pareigybės panaikinimo, dėl išeitinių išmokų mokėjimo sąlygų ir tvarkos politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojams, dėl įspėjimo termino naikinant direktoriaus pareigybę, bei galimybę atidėti atleidimo datą, valstybės tarnautojų perkėlimo į kitas darbo vietas arba atleidimo vykdant įstaigos struktūrinius pakeitimus, dėl įspėjimo termino pareigybės naikinimo atveju, taip pat dėl pareigybės panaikinimo teisiniai pagrindų, bei galimybės nukelti atleidimo datą.	5
Struktūriniai pertvarkymai/reorganizacija	Dėl įstaigos struktūrinių pertvarkymų.	1
Tarnybinė atsakomybė	Dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo, kylančio iš VTĮ nuostatų ir santykio su Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatyme ir jį lydinčiuose teisės aktuose numatytu tyrimu, dėl VTĮ taikymo Seimo ar Respublikos Prezidento paskirtiems valstybės institucijų ir įstaigų vadovams, kitiems Seimo ar Respublikos Prezidento paskirtiems valstybės pareigūnams, Vyriausybės priimtiems ir Ministro pirmininko skiriamiems valstybės pareigūnams atkreipiant dėmesį į tai, kad atsižvelgiant į galiojantį teisinį reglamentavimą, valstybės pareigūnams nėra tiesiogiai taikomos VTĮ 34 straipsnio nuostatos.	3
Tarnybinės veiklos vertinimas	Dėl valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo	4
Pareigybių aprašymai	Dėl Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 taikymo, dėl konkrečiai pareigybės grupei pavaldžių	27

	įstaigų vadovų pareigybių priskyrimo grupei, dėl tarnautojų pareigybių aprašymų ruošinių ir bendrųjų, vadybinių ir lyderystės, specifinių ir bendrosios (vidaus administravimo) veiklos srities profesinių kompetencijų, dėl pareigybių aprašymuose (struktūrinio padalinio vadovo ir pavaldaus valstybės tarnautojo) nurodytų funkcijų, susijusių su koordinavimu ir kontrole, dėl pareigybės aprašymo rengimo pažeidimų, dėl pareigybės pavadinimo prilyginimo ir šios pareigybės priskyrimo pareigybių lygmeniui suderinimo, dėl valstybės tarnautojų pareigybių aprašymuose nustatytų specialiųjų reikalavimų, dėl vidaus audito tarnybų valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų.	
Valstybės tarnautojų registras	Dėl valstybės tarnautojų registro ir valstybės tarnybos valdymo informacinės sistemos procesų modernizavimo.	2
Konkursai	dėl Valstybės tarnybos departamento pasiūlytų pretendentų pasirinkimo tvarkos, dėl 2 pretendentų atrinktų į vadovaujamas pareigas, ar vieno iš 2 pasiūlytų pretendentų atsisakymas dalyvauti pokalbyje su įstaigos vadovu ir toliau pretenduoti į pareigas yra pagrindas laikyti konkursą neįvykusiu, ar įstaigos vadovas turėtų atšaukti numatytą pokalbį su likusiu pretendentu, dėl įstaigos vadovo pavaduotojo konkurso organizavimo, dėl galimos diskriminacijos pretendento atžvilgiu vykdant konkursą, dėl karjeros valstybės tarnautojo priėmimo į pareigas centralizuotos atrankos būdu tvarkos, dėl antrojo sekretoriaus dalyvavimo konkurse.	9
Kiti klausimai	Dėl valstybės tarnautojų statusą reglamentuojančių teisės normų, dėl Vyriausybės įstaigų vadovų statuso, dėl valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių atitikimo bendriesiems reikalavimams, nurodant Valstybės tarnybos departamento svetainės skiltis, dėl Valstybės tarnybos departamento įgaliojimų vertinti savivaldybės mero potvarkius, dėl būtinybės kreiptis į Specialiųjų tyrimų tarnybą dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje ar įmonėje, dėl lygiaverčių pareigų sąvokos, dėl valstybės tarnautojų sveikatos tikrinimo, dėl valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo, dėl Nacionalinės kibernetinio saugumo strategijos įgyvendinimo tarpinstituciniame veiklos plane 2020 m. numatytų priemonių vykdymo, dėl leidimo valstybės tarnautojai dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį, dėl valstybinės kalbos mokėjimo lygio patvirtinimo, išsilavinimą užsienyje įgijusiems asmenims, pretenduojantiems į valstybės tarnautojo pareigas, dėl kolektyvinės sutarties taikymo valstybės tarnautojams.	15
Persiuntimas pagal kompetenciją	Persiūsta pagal kompetenciją.	2
Teisės aktų projektų ir sutarčių derinimas.	Valstybės tarnybos departamentas pagal kompetenciją nagrinėjo įstaigų pateiktus derinti teisės aktų projektus ir atitinkamai teikė pastabas, siūlymus. Derino sutartis dėl	56

	Asmens duomenų teikimo, sudarytų su Valstybės tarnybos departamentu.	
Viso gauta prašymų		140

2 pav. 2020 m. Valstybės tarnybos departamente įstaigų prašymuose išnagrinėtų klausimų skaičiaus pasiskirstymas pagal VTĮ sritis

Išanalizavus Valstybės tarnybos departamente gautus įstaigų prašymus, atlikus detalią juose pateiktųjų klausimų analizę galima išskirti Valstybės tarnybos teisinio reglamentavimo sritis, dėl kurių kyla daugiausiai neaiškumų:

Daugiausia kartų (27) prašymuose buvo nagrinėti klausimai, susiję su nuo 2020-07-01 naujai įsigaliojusios Valstybės tarnautojų **pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos taikymo**: dėl konkrečiai pareigybės grupei pavaldžių įstaigų vadovų pareigybių priskyrimo grupei, dėl tarnautojų pareigybių aprašymų ruošinių politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams dėl bendrųjų, vadybinių ir lyderystės, specifinių ir bendrosios veiklos srities profesinių kompetencijų, dėl pareigybių aprašymuose nurodytų funkcijų, dėl pareigybės aprašymo rengimo, kai nėra ruošinių, dėl pareigybės pavadinimo prilyginimo ir šios pareigybės priskyrimo pareigybių lygmeniui suderinimo, dėl valstybės tarnautojų pareigybių aprašymuose nustatytų specialiųjų reikalavimų ir pan.

Antroje vietoje pagal prašymų skaičių (11) buvo nagrinėti klausimai **dėl valstybės tarnautojų socialinių garantijų**: dėl DK nuostatų dėl prastovos skelbimo tvarkos ir sąlygų taikymo valstybės tarnautojams, dėl kasmetinių atostogų suteikimo trukmės, dėl DK ir VTĮ nuostatų taikymo, susijusių su neišnaudotomis kasmetinėmis atostogomis (neišnaudojus per 3 metus, jos nesuteikiamos), dėl piniginių kompensacijų išmokėjimo už nepanaudotas atostogas, dėl nuostatų, susijusių už sukauptas ir nepanaudotas atostogas atleidžiamam valstybės tarnautojui, taikymo, dėl tarnybos Lietuvos valstybei stažo.

Taip pat buvo nagrinėti klausimai dėl nuostatų, reglamentuojančių centralizuotą konkursų organizavimą, dėl valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo, atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų, dėl tarnybinės veiklos vertinimo, tarnybinės atsakomybės ir kt. klausimai.

Atkreiptinas dėmesys, kad nemaža dalis įstaigų prašymų (56 prašymai, kas sudaro 40 proc. visų prašymų) susiję su institucijų rengiamų teisės aktų projektų derinimu, prašant Valstybės tarnybos departamento atlikti teisės aktų projektų vertinimą ir atitinkamai pateikti pastabas, pasiūlymus bei sutarčių derinimu.

Asmenų prašymų analizė

2020 m. Valstybės tarnybos departamente buvo gauti ir išnagrinėti **116** asmenų prašymai.

Asmenų prašymuose buvo nagrinėjami klausimai, susiję su VTĮ ir kitų su juo susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimu. 2 lentelėje ir 3 pav. nurodomas detalus prašymuose nagrinėtų klausimų sąrašas pagal VTĮ sritis ir skaičius, kiek kartų šis klausimas buvo keliamas.

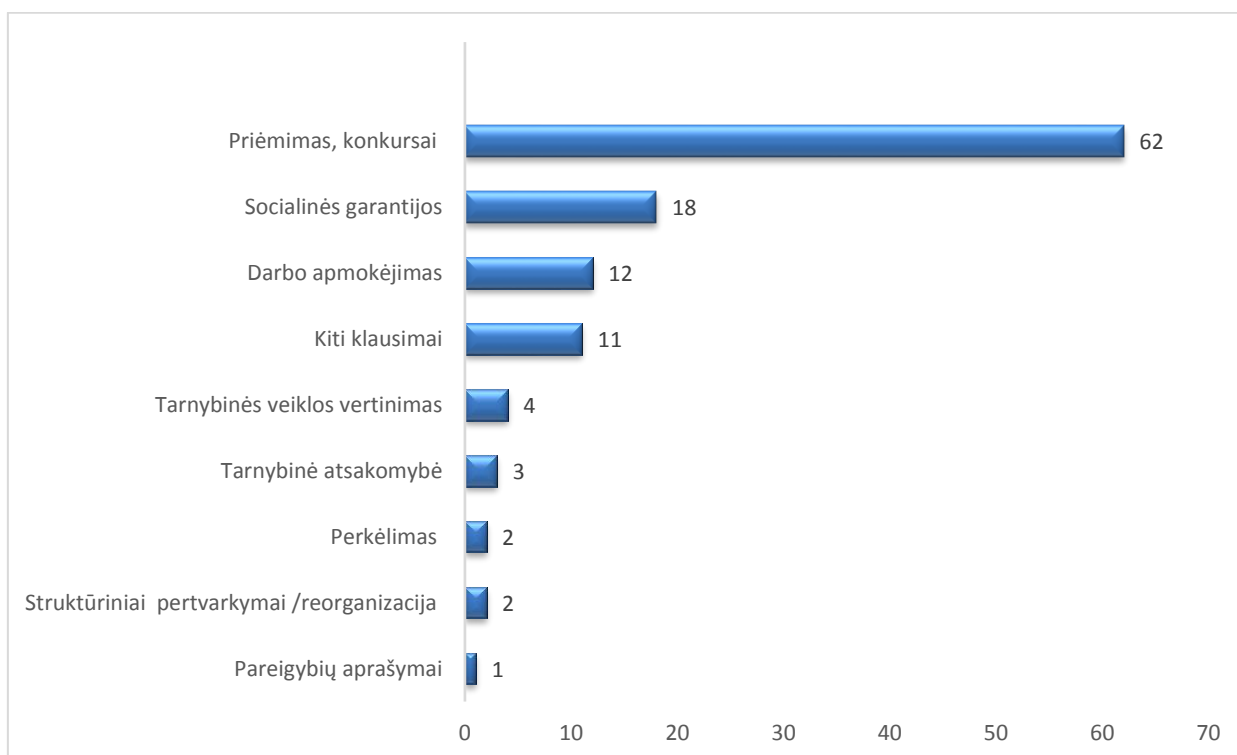
2 lentelė. 2020 m. Valstybės tarnybos departamento išnagrinėtuose asmenų prašymuose klausimų pasiskirstymas pagal VTĮ sritis

VTĮ Sritis	Asmenų prašymuose išnagrinėti klausimai	Kiekis
Konkursai / Priėmimas	dėl protokolų išrašų (kopijų) bei kitos informacijos apie įvykusius konkursus bei atrankas gavimo,	38
	dėl sprendimo priėmimo, kurį iš 2 atrinktų pretendentų priimti į valstybės tarnautojo pareigas,	3
	dėl užsienio kalbos tikrinimo, pretenduojant į valstybės tarnautojo pareigas, dėl atleidimo laikyti testą,	2
	dėl dalyvavimo konkursuose į valstybės tarnautojo pareigas tvarkos bei informacijos pateikimo kokiuose konkursuose, asmuo surinko 8 ir daugiau balų, kad galėtų pretenduoti į kitus konkursus iš rezervo,	3
	dėl galimybės sudarymo papildomai pateikti trūkstamus dokumentus, nes per VATIS negalėjo pateikti dokumentų,	3
	dėl vadovaujamo darbo patirties patvirtinimo,	2
	dėl pareigybės aprašymo rengimo pažeidimų,	1
	dėl konkursų skelbimų suradimo į laisvas valstybės tarnautojų pareigybes pagal teritoriją,	1
	dėl nepriekaištingos reputacijos,	1
	dėl atitikties specialiesiems reikalavimams (išsilavinimo),	4
dėl komisijos nario skyrimo/ neskyrimo,	1	
dėl priėmimo į pareigas terminų,	1	
dėl įstaigos vadovo konkurso paskelbimo,	1	
dėl kompleksinio vertinimo rezultatų.	1	
Darbo apmokėjimas	dėl priemokų mokėjimo,	3
	dėl apmokėjimo tvarkos už budėjimą namuose,	1
	dėl apmokėjimo už darbą poilsio dieną,	1

	dėl apmokėjimo už kvalifikacijos tobulinimą, dėl pareiginės algos koeficiento nustatymo, dėl papildomų funkcijų, nenustatytų valstybės tarnautojo pareigybės aprašyme, atlikimo ir priemokos skyrimo, dėl vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo.	2 2 2 1
Socialinės garantijos	dėl kasmetinių atostogų trukmės, dėl papildomų atostogų, dėl garantijos vykti į sveikatos įstaigą, dėl garantijos įgyvendinimo būnant donoru, dėl statuso atkūrimo tvarkos, dėl kito darbo dėl valstybės tarnautojo nuotolinio darbo, dėl tarnybos Lietuvos valstybei stažo įskaitymo, dėl išėtinės išmokos skyrimo atleidžiamam politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui	2 2 2 3 2 1 4 2
Atleidimas	dėl valstybės tarnautojo atleidimo iš pareigų jam sukakus senatvės pensijos amžių.	1
Struktūriniai pertvarkymai/reorganizacija (pareigybių naikinimas)	dėl savivaldybės administracijos struktūros pakeitimo - ar galima savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui pavesti kuruoti ir kontroliuoti Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus veiklą, dėl būtinųjų sąlygų keitimo.	2
Tarnybinė atsakomybė	dėl tarnybinės atsakomybės taikymo <u>valstybės pareigūnams</u> , dėl tarnybinės atsakomybės neišvengiamumo, dėl taikymo terminų	1 1 1
Tarnybinės veiklos vertinimas	dėl valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo terminų dėl vertinimo komisijos procedūrų, dėl komisijos sudėties	2 2
Pareigybių aprašymai	dėl valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo keitimo, jų suvienodinimo ir standartizavimo	1
Perkėlimas	dėl perkėlimo kaitumo būdu	2
Kiti klausimai	dėl pareigybių lygiavertiškumo, dėl skyriaus vadovo vadovavimo skyriui, esant nedarbingume, dėl vadovo pavedimų skyrimo vykdyti funkcijas kitos savivaldybės teritorijoje, dėl valstybės tarnautojo nušalinimo, persiuntimas pagal kompetenciją, dėl galimų VTĮ pažeidimų, dėl galimybės dalyvauti tarptautinėje atrankoje pagal Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines	1 2 1 4 1

	ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo nuostatas, dėl atrankos kriterijų pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 57 str. 3 d., dėl profsąjungos narių teisių.	1 1
Iš viso		116

3 pav. 2020 m. Valstybės tarnybos departamente asmenų prašymuose išnagrinėtų klausimų skaičiaus pasiskirstymas pagal VTĮ sritis

Valstybės tarnybos departamente gautuose 116 *asmenų prašymuose* daugiausia kartų, t. y. virš pusės visų prašymų buvo nagrinėjami klausimai dėl VTĮ nuostatų, **reglamentuojančių centralizuotą konkursų organizavimą (62 prašymai, kas sudaro 53 proc. visų prašymų):**

- buvo nagrinėti **38** asmenų prašymai pateikti konkurso dokumentus - konkurso protokolų išrašus (kopijas) (34 prašymų) bei kitą informaciją apie įvykusius konkursus bei atrankas (4 prašymai). Taip pat buvo nagrinėti klausimai dėl konkurso sąlygų – keliamų specialiųjų reikalavimų, išsilavinimo reikalavimų, dėl vadovaujamo darbo patirties patvirtinimo, dėl užsienio kalbos tikrinimo (8 prašymai), dėl dalyvavimo konkursuose į valstybės tarnautojo pareigas tvarkos bei informacijos pateikimo kokiuose konkursuose, asmuo surinko 8 ir daugiau balų, kad galėtų pretenduoti į kitus konkursus iš rezervo (3 prašymai), dėl sprendimo priėmimo, kurį iš 2 atrinktų pretendentų priimti į valstybės tarnautojo pareigas (3 prašymai), po 1-ą prašymą dėl kompleksinio vertinimo rezultatų, dėl galimybės sudarymo papildomai pateikti trūkstamus dokumentus, nes per VATIS negalėjo pateikti dokumentų, dėl pareigybės aprašymo rengimo pažeidimų, dėl konkursų skelbimų suradimo į laisvas valstybės tarnautojų pareigybes pagal teritoriją, dėl nepriekaištingos reputacijos, dėl komisijos nario skyrimo/ neskyrimo, dėl priėmimo į pareigas terminų.

Antroje vietoje pagal prašymų skaičių – **18** prašymuose (15 proc.) buvo nagrinėti klausimai dėl VTĮ nuostatų, reglamentuojančių **socialines garantijas**: po įvykusių rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą prieš pasikeičiant Lietuvos Respublikos Vyriausybei aktualūs klausimai buvo dėl statuso atkūrimo tvarkos, dėl kito darbo, dėl išėtinės išmokos skyrimo atleidžiamam politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui, taip pat klausimai dėl tarnybos Lietuvos valstybei stažo įskaitymo, dėl valstybės tarnautojo nuotolinio darbo, dėl kasmetinių atostogų trukmės, dėl garantijos vykti į sveikatos įstaigą, dėl garantijos įgyvendinimo būnant donoru.

Trečioje vietoje pagal prašymų skaičių – **12** prašymuose (**10 proc.**) buvo nagrinėti klausimai dėl VTĮ nuostatų, reglamentuojančių **valstybės tarnautojų darbo užmokestį**: dėl darbo apmokėjimo tvarkos už budėjimą namuose, dėl apmokėjimo už darbą poilsio dieną, už kvalifikacijos tobulinimą, dėl pareiginės algos koeficiento nustatymo, dėl papildomų funkcijų, nenustatytų valstybės tarnautojo pareigybės aprašyme, atlikimo ir priemokos skyrimo, dėl vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo.

Taip pat buvo nagrinėjami asmenų prašymai dėl perkėlimo į kitas pareigas, dėl tarnybinės atsakomybės, dėl struktūrinių pertvarkymų/reorganizacijos (pareigybių naikinimo), dėl atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų, dėl tarnybinės veiklos vertinimo, dėl pareigybių aprašymų bei kt. klausimais.

Pažymėtina, kad dėl to, jog Valstybės tarnybos departamentas negaliojantis vykdyti VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo priežiūros ir kontrolės funkcijų, teko kai kuriuos prašymus (pvz., dėl galimų VTĮ pažeidimų) persiųsti pagal kompetenciją.

Valstybės tarnybos departamente gauti **59 asmenų prašymai dėl įtraukimo į pretendentų rezervą** ir **33 asmenų prašymai dėl statuso atkūrimo**, kadangi šie prašymai yra dėl tam tikrų nustatytų procedūrų, jie šioje pažymoje daugiau nenagrinėjami.

4 pav. pateikiamas Valstybės tarnybos departamente gautų **įstaigų bei asmenų 256 prašymų** skaičiaus pasiskirstymas procentais pagal VTĮ sritis.

Asmenų skundų analizė

2020 m. Valstybės tarnybos departamente buvo gauti ir išnagrinėti **55 skundai**, iš kurių **46 skundai** susiję su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimu, o **9 skundai** – nepriklauso VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų reguliavimo sričiai.

Skunduose keliami klausimai ir jų skaičius

46 skunduose buvo keliami 8 skirtingi klausimai, susiję su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimu.

Dažniausiai skunduose buvo keliami klausimai dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo (38 skundai), dėl valstybės tarnautojų tarnybinės atsakomybės (2 skundai), dėl tarnybinio kaitumo, valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo tvarkos, valstybės tarnautojų socialinių garantijų, vykdant įstaigos struktūrinius pakeitimus, valstybės tarnautojo galimai priekaištingos reputacijos, tarnybinės veiklos vertinimo komisijos sudarymo teisėtumo, pareigybių aprašymų atitikimo teisės aktų reikalavimams (po 1 skundą).

Detalus skunduose keliamų klausimų sąrašas ir skundų skaičius nurodytas 3 lentelėje.

3 lentelė. Skunduose keliami klausimai ir jų skaičius

Eil. Nr.	Skunduose keliami klausimai	Skundų skaičius
	<i>Dėl VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų galimo pažeidimo:</i>	46 skundai:
1.	Dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo	38
2.	Dėl valstybės tarnautojo tarnybinės atsakomybės	2
3.	Dėl tarnybinio kaitumo	1

4.	Dėl valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo tvarkos	1
5.	Dėl valstybės tarnautojų socialinių garantijų, vykdančių įstaigos struktūrinius pakeitimus	1
6.	Dėl valstybės tarnautojo galimai priekaištingos reputacijos	1
7.	Dėl tarnybinės veiklos vertinimo komisijos sudarymo teisėtumo	1
8.	Dėl pareigybių aprašymų atitikimo teisės aktų reikalavimams	1
	<i>Su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatomis nesusiję skundai:</i>	9 skundai:
1.	Dėl konkurso į darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, pareigas organizavimo	5
2.	Dėl tarnybinės atsakomybės taikymo valstybės pareigūnams	1
3.	Dėl vidaus tarnybos sistemos pareigūnų tarnybinės veiklos vertinimo	1
4.	Dėl viešosios įstaigos vadovo galimai neteisėtų veiksmų	1
5.	Dėl privačios įmonės veiklos ir jos finansų tvarkymo	1

Valstybės tarnybos departamentas dažniausiai nagrinėjo skundus, susijusius su Valstybės tarnybos departamento funkcijų vykdymu – centralizuotų konkursų į įstaigų vadovų ir karjeros valstybės tarnautojų bei atrankų į pakaitinių valstybės tarnautojų pareigas organizavimu ir vykdymu (38 skundai).

Šiuose skunduose buvo skundžiamos įvairios su konkursų ar atrankų į valstybės tarnautojų pareigas organizavimu ar vykdymu susijusios aplinkybės.

Dažniausiai pareiškėjai kreipėsi dėl pareigybės aprašyme nustatytų specialiųjų reikalavimų ir pretendentų atitikimo šiems reikalavimams, ypač tais atvejais, kai pretendentai gaudavo pranešimą, kad jie neatitinka specialiųjų reikalavimų ir jiems neleidžiama dalyvauti konkurse ar atrankoje, taip pat, kai pretendentai suabejodavo laimėjusio konkursą ar atranką pretendento atitikimu pareigybės aprašyme nustatytiems reikalavimams (7 kartus skunduose buvo keliami šie klausimai). Taip pat dažnai pretendentams kildavo klausimų dėl į pareigas priimančio asmens laimėtojo pasirinkimo, kai reikėjo pasirinkti vieną iš dviejų daugiausia balų surinkusių pretendentų, ypač tais atvejais, kai į pareigas priimančio asmuo pasirinkdavo mažiau balų surinkusį pretendentą (4 kartai). Pretendentams neaiški buvo ir konkurso ar atrankos laimėtojų nustatymo tvarka, kai buvo vykdomi vienu metu keli identiški konkursai ar atrankos (3 kartai). Konkursą ar atranką nelaimėję pretendentai, keldavo skunduose abejonų dėl komisijos narių veiklos, t. y. abejojo komisijos narių nešališkumu, jų kompetencija (po 3 kartus), taip pat juos netenkino komisijos narių užduotų klausimų turinys, pretendentų įvertinimas, atrankos metodų pasirinkimas ir taikymas, ypač testo taikymas (po 2 kartus). Skunduose buvo nurodomi ir teisės aktuose nurodytų terminų nesilaikymas, buvo piktinamasi, kad konkurse ar atrankoje į valstybės tarnautojo pareigas dalyvauja įstaigos, į kurią organizuojamas konkursas ar atranka, darbuotojai, buvo abejojama konkurso ar atrankos skaidrumu, nurodant, kad konkurso ar atrankos laimėtojas buvo žinomas dar iki konkurso ar atrankos pradžios (po 2 kartus). Skundžiamos buvo ir kitos aplinkybės, susijusios su konkurso ar atrankos organizavimu ir vykdymu. Detalus skunduose dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo nagrinėtų klausimų ir kiek kartų šie klausimai buvo keliami skunduose sąrašas pateikiamas 4 lentelėje.

4 lentelė. Skunduose dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo nagrinėti klausimai

Eil. Nr.	Skunduose dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo nagrinėti klausimai	Skundų skaičius/ Nagrinėtų klausimų skaičius
	<i>Skundai dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo:</i>	38 skundai:
1.	Dėl pareigybės aprašyme nustatytų specialiųjų reikalavimų ir pretendentų atitikimo šiems reikalavimams	7

2.	Dėl į pareigas priimančio asmens teisės pasirinkti vieną iš dviejų daugiausia balų surinkusių pretendentų įgyvendinimo	4
3.	Dėl konkurso ar atrankos laimėtojų nustatymo tvarkos, kai vykdomi vienu metu keli identiški konkursai ar atrankos	3
4.	Dėl komisijos narių galimo šališkumo	3
5.	Dėl konkurso komisijos narių kompetencijos	3
6.	Dėl komisijos narių užduotų klausimų turinio	2
7.	Dėl komisijos narių pretendentų įvertinimo	2
8.	Dėl teisės aktuose nustatytų terminų pažeidimo	2
9.	Dėl atrankos metodų taikymo (testas)	2
10.	Dėl pretendentų, dirbančių įstaigoje, dalyvavimo konkurse ar atrankoje į valstybės tarnautojo pareigas	2
11.	Dėl galimai žinomo laimėtojo dar iki konkurso ar atrankos vykdymo pradžios	2
12.	Dėl nesudarytos galimybės dalyvauti konkurse nuotoliniu būdu	1
13.	Dėl asmens tapatybės patvirtinimo būdo	1
14.	Dėl konkurso rezultatų panaikinimo	1
15.	Dėl konkurso atšaukimo	1
16.	Dėl pretendento nesutikimo dalyvauti konkurse, naudojant telekomunikacijų galinius įrenginius	1
17.	Dėl supažindinimo su konkurso garso įrašu tvarkos	1
18.	Dėl laimėtojo galimo neatitikimo nepriekaištingos reputacijos reikalavimams	1
19.	Dėl kompleksinio vertinimo rezultatų	1
20.	Dėl daug kartų dalyvavimo konkursuose ir atrankose ir nelaimėjimo	1
21.	Dėl konkurso komisijos sudarymo teisėtumo	1
22.	Dėl pretendento elgesio konkurso metu su kitais pretendентаis	1

Analizuojant skundus, susijusius su konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimu, pastebėta, kad dažniau buvo skundžiami konkursai ir atrankos į vadovų pareigybes, tačiau šis viršijimas nėra labai ryškus. Dėl konkursų ir atrankų į vadovų pareigybes buvo gauta ir išnagrinėta 20 skundų iš 38 skundų. Dėl konkurso ar atrankos į specialistų pareigybes – vyriausiojo ar vyresniojo specialisto pareigas – buvo gauta ir išnagrinėta 18 skundų iš 38 skundų. Todėl darytina išvada, kad pretendentams vienodai yra svarbios tiek vadovų, tiek specialistų pareigybės, į kurias jie pretenduoja. Detalus skundžiamų pareigybių, į kurias organizuojami konkursai ir atrankos, sąrašas ir skundų skaičius nurodytas 5 lentelėje.

5 lentelė. Skundai pagal organizuojamų konkursų ar atrankų į valstybės tarnautojo pareigas pareigybes

Eil. Nr.	Pareigybės, į kurias organizuojami konkursai ar atrankos	Skundų skaičius
	Vadovų pareigybės:	20 skundų:
1.	Direktorius (įstaigos vadovo) pareigos	5
2.	Direktorius pavaduotojo (įstaigos vadovo pavaduotojo) pareigos	1
3.	Departamento direktoriaus pareigos	2
4.	Skyriaus vedėjo pareigos	4
5.	Seniūno pareigos	8
	Specialistų pareigybės:	18 skundų:
1.	Vyriausiojo specialisto pareigos	17
2.	Vyresniojo specialisto pareigos	1

Vykdamas gautų ir išnagrinėtų skundų analizę, taip pat buvo vertinamas įstaigų, į kurių valstybės tarnautojų pareigas buvo organizuojami skundžiami konkursai ar atrankos, skaičius. Dažniausiai skunduose buvo nurodyti konkursai ar atrankos į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (5 skundai), Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (3 skundai), Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato (po 2 skundus) valstybės tarnautojų pareigas.

Šiuo atveju pastebėta, kad šį įstaigų skaičių nulėmė tai, kad dėl vieno konkretaus konkurso ar atrankos buvo gauta po keletą skundų iš skirtingų pretendentų ir (ar) į šias įstaigas buvo organizuojami vienu metu keli identiški konkursai ar atrankos. Pvz., dėl 2 konkursų į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės tarnautojų pareigas buvo gauta po 2 skundus iš skirtingų juose dalyvavusių pretendentų, dėl 1 konkurso į Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos valstybės tarnautojų pareigas buvo gauti 2 skundai iš skirtingų šiame konkurse dalyvavusių pretendentų, dėl vienu metu organizuotų 2 identiškių konkursų į Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės tarnautojų pareigas buvo gauti 2 skundai iš skirtingų šiuose konkursuose dalyvavusių pretendentų. Detalus skundų skaičius pagal įstaigas, į kurias buvo organizuojami skundžiami konkursai ar atrankos, pateiktas 6 lentelėje.

6 lentelė. Skundai pagal įstaigas, į kurias buvo organizuojami skundžiami konkursai ar atrankos į valstybės tarnautojų pareigas

Eil. Nr.	Įstaigos, į kurias buvo organizuojami skundžiami konkursai ar atrankos	Skundų skaičius
1.	Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	5
2.	Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos	3
3.	Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija	2
4.	Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2
5.	Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2
6.	Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas	2
7.	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija	1
8.	Lietuvos bioetikos komitetas	1
9.	Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo Plėtros planavimo valdyba	1
10.	Lietuvos kino centras	1
11.	Lietuvos probacijos tarnyba	1
12.	Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga	1
13.	Lietuvos standartizacijos departamentas	1
14.	Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra	1
15.	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	1
16.	Vilniaus pataisos namai	1
17.	Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos	1
18.	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	1
19.	Alytaus miesto savivaldybės administracija	1
20.	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	1
21.	Jonavos rajono savivaldybės administracija	1
22.	Kauno rajono savivaldybės administracija	1
23.	Kėdainių rajono savivaldybės administracija	1

24.	Šilutės rajono savivaldybės administracija	1
25.	Tauragės rajono savivaldybės administracija	1
26.	Telšių rajono savivaldybės administracija	1
27.	Vilniaus miesto savivaldybės administracija	1
28.	Vilniaus rajono savivaldybės administracija	1

Pažymėtina, kad Valstybės tarnybos departamentas, vadovaujantis Valstybės tarnybos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1V-983 „Dėl Valstybės tarnybos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), nuo 2019 m. sausio 1 d. neturi įgaliojimų vykdyti VTĮ su juo susijusių teisės aktų priežiūros, todėl nagrinėjant kai kuriuos skundus negalima buvo įvertinti skunduose nurodytų aplinkybių bei patikrinti įstaigų veiksmų. Atsižvelgiant į tai, skundai buvo persiunčiami nagrinėti pagal kompetenciją kitoms įstaigoms arba Valstybės tarnybos departamentas atsakymuose pateikė informaciją, kaip skunduose nurodyti klausimai reglamentuoti VTĮ ir su juo susijusiuose teisės aktuose.

Tokiu būdu Valstybės tarnybos departamentas negalėjo tinkamai išnagrinėti 8 skundų, kurie buvo susiję su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu (žr. 3 lentelę). 2 skundai dėl galimų valstybės tarnautojų tarnybinių nusižengimų, 1 skundas dėl valstybės tarnautojo galimai priekaištingos reputacijos buvo nusiųsti pagal kompetenciją nagrinėti šiuos valstybės tarnautojus į pareigas priimančiam asmeniui. 5 skunduose dėl tarnybinio kaitumo, valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo tvarkos, valstybės tarnautojų socialinių garantijų, vykdančių įstaigos struktūrinius pakeitimus, dėl tarnybinės veiklos vertinimo komisijos sudarymo teisėtumo ir pareigybių aprašymų atitikimo teisės aktų reikalavimams Valstybės tarnybos departamentas atsakymuose pateikė informaciją kaip šie klausimai reglamentuoti VTĮ ir su juo susijusiuose teisės aktuose. Atsižvelgiant į tai, Valstybės tarnybos departamentas neturi grįžtamojo ryšio apie tai, ar buvo išspręsti šiuose skunduose nurodyti klausimai ir ar juos sprendžiant buvo tinkamai taikytos VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatos.

2020 m. gautų ir išnagrinėtų skundų rezultatų įvertinimas

Įvertinus skundų (55 skundai) nagrinėjimo rezultatus, nustatyta, kad:

1. 5 išnagrinėtuose skunduose buvo nustatyti VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimai. Pavyzdžiui, buvo nustatyta, kad buvo pažeistas terminas dėl pretendento informavimo apie jo (ne)atitikimą teisės aktuose nustatytiems reikalavimams (pretendento atitikimą nustatytiems reikalavimams Valstybės tarnybos departamento specialistas patikrino per 6 d. d., o ne per 5 d. d.). Dviem pretendentams buvo pranešta, kad jie neatitinka atitinkamai pareigybės aprašyme nustatytų specialiųjų reikalavimų išsilavinimui ir darbo patirčiai. Jiems pateikus skundą ir papildomus dokumentus atitinkamai dėl turimo išsilavinimo ir darbo patirties leista dalyvauti konkursuose. Dėl konkurso komisijos sudarymo teisėtumo (dėl seniūnaičio delegavimo į konkurso komisiją teisėtumo), konkursas atidėtas iki kol bus deleguotas kitas seniūnaitis. Dėl tarnybinės veiklos vertinimo komisijos sudarymo teisėtumo Valstybės tarnybos departamentas pateikė informaciją apie tai kaip šis klausimas reglamentuotas VTĮ ir su juo susijusiuose teisės aktuose (iš skunde pateiktos informacijos darytina prielaida, kad įstaigoje sudaryta tarnybinės veiklos vertinimo komisija neatitinka teisės aktų reikalavimų, tačiau Valstybės tarnybos departamentas pagal Nuostatus neturi įgaliojimų vertinti šio klausimo).

2. 34 išnagrinėtuose skunduose dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimų nebuvo nustatyta.

3. Dėl 7 skundų, susijusių su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu, Valstybės tarnybos departamentas neturi grįžtamojo ryšio, nes pagal Nuostatus neturi įgaliojimų vertinti juose nurodytų klausimų.

4. 9 skunduose keliama klausimai nepriskirtini VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų reguliavimo sričiai: dėl konkursų į darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, pareigas organizavimo, dėl

tarnybinės atsakomybės taikymo valstybės pareigūnams, dėl vidaus tarnybos sistemos pareigūnų tarnybinės veiklos vertinimo, dėl viešosios įstaigos vadovo galimai neteisėtų veiksmų ir dėl privačios įmonės veiklos ir jos finansų tvarkymo (žr. 3 lentelę). Todėl tokie skundai vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis buvo persiųsti pagal kompetenciją nagrinėti kitoms institucijoms ir įstaigoms

Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad iš 55 Valstybės tarnybos departamente gautų ir išnagrinėtų skundų tik 5 skundai buvo pagrįsti, kadangi tik juose buvo nustatyti VTĮ ar su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimai. Jie sudaro apie 9,1 proc. visų 2020 m. išnagrinėtų skundų. 34 skunduose VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimų nenustatyta, todėl šie skundai laikomi nepagrįstais ir jie sudaro apie 61,8 proc. visų 2020 m. išnagrinėtų skundų. Kiti 7 su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų reguliavimo sritimi susiję skundai, dėl kurių Valstybės tarnybos departamentas neturi grįžtamojo ryšio, ir 9 su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų reguliavimo sritimi nesusiję skundai sudaro apie 29,1 proc. visų 2020 m. išnagrinėtų skundų.

2013-2020 m. išnagrinėtų skundų rezultatų palyginimas ir apibendrinimas

Apibendrinus 7 ir 8 lentelėse pateiktą informaciją, galima teigti, jog:

1. 2013–2020 metų laikotarpiu stebima pagrįstų skundų mažėjimo tendencija. 2013 m. pagrįsti skundai sudarė apie 40 proc., 2018 m. – apie 19,4 proc., 2019 m. – apie 10,9 proc., o 2020 m. – apie 9,1 proc. visų atitinkamais metais išnagrinėtų skundų.

2. 2020 m. kitų, t. y. su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu susijusių skundų, kurių Valstybės tarnybos departamentas neturi įgaliojimų vertinti, ir su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu nesusijusių skundų skaičius vėl išaugo iki 29,1 proc. visų 2020 m. išnagrinėtų skundų ir jo rezultatas priartėja prie 2017 m. buvusio rezultato – 30,5 proc.

3. Pagrindiniai (dominuojantys) 2013 – 2019 metais skunduose nagrinėti klausimai buvo: valstybės tarnautojų tarnybinė atsakomybė, konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimas ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas. 2020 m. žymiai išauga skundų skaičius dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo, o klausimai dėl valstybės tarnautojų tarnybinės atsakomybės ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo didelio poveikio nedaro.

7 lentelė. 2013-2020 m. išnagrinėtų skundų skaičiaus palyginimas

Metai	Viso išnagrinėta skundų (skaičius)	Pagrįsti skundai (skaičius ir proc.)	Nepagrįsti skundai (skaičius ir proc.)	Kiti skundai* (skaičius ir proc.)
2013 m.	60	24 (40 proc.)	26 (43 proc.)	10 (17 proc.)
2014 m.	79	8 (10 proc.)	57 (72 proc.)	14 (18 proc.)
2015 m.	91	18 (20 proc.)	58 (64 proc.)	15 (16 proc.)
2016 m.	93	11 (12 proc.)	52 (56 proc.)	30 (32 proc.)
2017 m.	105	10 (9,5 proc.)	63 (60 proc.)	32 (30,5 proc.)
2018 m.	98	19 (19,4 proc.)	65 (66,3 proc.)	14 (14,3 proc.)
2019 m.	46	5 (10,9 proc.)	32 (69,6 proc.)	9 (19,5 proc.)
2020 m.	55	5 (9,1 proc.)	34 (61,8 proc.)	16 (29,1 proc.)

Pastaba. * Kiti skundai – su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu susiję skundai, kurių Valstybės tarnybos departamentas neturi įgaliojimų vertinti, su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu nesusiję skundai, pareiškėjų atsiimti ar pakartotinai gauti ir Valstybės tarnybos departamente nenagrinėti skundai.

8 lentelė. 2013-2020 m. dažniausiai skunduose nagrinėti klausimai

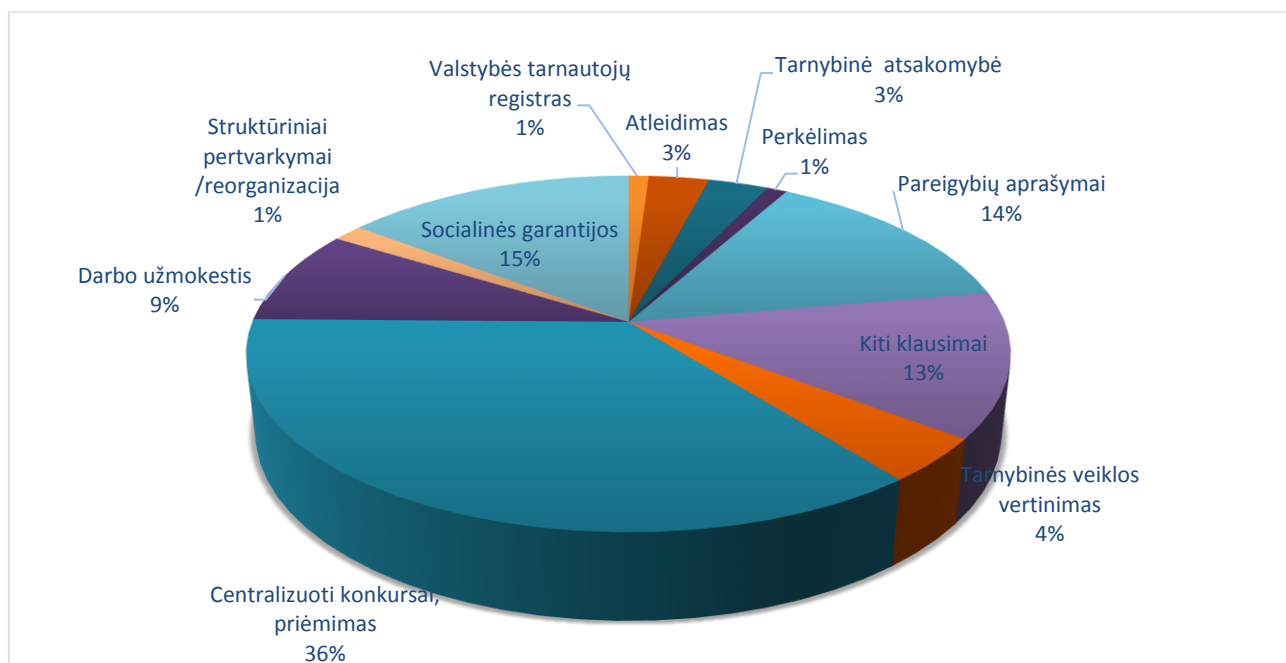
Metai	Tarnybinė atsakomybė (kartai)*	Konkurso ar atrankos organizavimas (kartai)*	Valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimas (kartai)*
2013 m.	16	9	3
2014 m.	10	11	4
2015 m.	25	19	3
2016 m.	23	13	5
2017 m.	24	17	10
2018 m.	46	13	7
2019 m.	7	13	4
2020 m.	2	38	1

Pastaba. *Kartai – tai skaičius, parodantis kiek kartų šis klausimas buvo keliamas skunduose.

Išvados

Išanalizavus Valstybės tarnybos departamente gautus ir išnagrinėtus įstaigų ir asmenų prašymus:

identifikuotos VTĮ sritys, dėl kurių kyla daugiausiai neaiškumų:

4 pav. 2020 m. Valstybės tarnybos departamente gautuose asmenų ir įstaigų prašymuose išnagrinėtų klausimų skaičiaus pasiskirstymas pagal VTĮ sritis

- centralizuotų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo reglamentavimas – 71 prašymas, ~ 36 proc. viso gautų prašymų;
- valstybės tarnautojų socialinės garantijos (atostogos, kitas darbas, darbo sąlygos, išieitinės išmokos, stažas) – 29 prašymai, ~ 15 proc. viso gautų prašymų;
- pareigybių aprašymo reglamentavimas – 28 prašymai, ~ 14 proc. viso gautų prašymų;
- darbo užmokesčio reglamentavimas – 17 prašymų, ~ 9 proc. viso gautų prašymų;
- kt. klausimai – 26 prašymų, ~ 13 proc. viso gautų prašymų.

Įvertinus 2020 m. gautų įstaigų ir asmenų prašymų, susijusių su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų neaiškumais įvairiose valstybės tarnybos srityse, skaičių (**256**), darytina išvada, kad įstaigos ir asmenys nepakankamai gerai žino ar supranta teisės aktų nuostatas. Dalis prašymų gaunama dėl nepakankamų (netikslių) nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusio naujos redakcijos VTĮ bei naujai priimtų arba pakeistų poįstatyminių teisės aktų nuostatų arba dėl neaiškaus kai kurių procedūrų reglamentavimo.

Atlikus įstaigų ir asmenų prašymų analizę, darytina išvada, kad daugiausiai prašymų gauta centralizuotų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo klausimais, pažymėtina, kad centralizuotų konkursų (atrankų) organizavimas yra pagrindinė Valstybės tarnybos departamento funkcija. Kaip ir 2019 m. aktualūs klausimai buvo ir socialinių garantijų bei darbo užmokesčio srityse.

2020 m. pagrindinė ir aktualiausia problema *įstaigoms* buvo taikyti VTĮ nuostatas, susijusias **su valstybės tarnautojų pareigybių rengimo metodika** (27 prašymai). Manytina, kad tai galimai sietina, ne tiek su teisės aktų nuostatų sudėtingumu, neaiškumu, sistemiškumo trūkumu, kiek su tuo, kad pareigybių aprašymo metodika įsigaliojo tik 2020 m. liepos 1 d. ir yra sukurtas naujas instrumentas, dėl ko reikia atitinkamai ir laiko, kad tinkamai susipažinti, įsigilinti ir suprasti naują tvarką. Tarnybos sąlygų skyrius kartu su Informatikos ir Ryšių departamento prie VRM atstovais surengė 23 nuotoline (telekonferencijos formatu) metodines konsultacijas dėl Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos; taip pat apibendrino įstaigų atstovų pateikiamus klausimus ir parengė dažniausiai užduodamų klausimų – atsakymų dėl Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos taikymo rubriką Valstybės tarnybos departamento interneto svetainėje, į kurią patalpinti atnaujinami 55 klausimai-atsakymai.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2020 m. *asmenų prašymuose* dominavo klausimai **dėl centralizuotų konkursų organizavimo** daugelyje prašymų (**34** asmenų prašymai) buvo prašoma pateikti konkurso dokumentus - konkurso protokolų išrašus (kopijas) bei kitą informaciją apie įvykusius konkursus bei atrankas (4 prašymai). Manytina, kad asmenų prašymų susipažinti su konkursų rezultatais skaičiaus padidėjimą sąlygojo šalyje įvesto karantino sąlygos, dėl ko konkursai organizuojami nuotoliniu būdu. Savo prašymuose asmenys tinkamai nepatvirtino savo asmens tapatybės, todėl reikėjo paaiškinti protokolų išrašų gavimo tvarką, t. y. aiškinti Asmens duomenų tvarkymo, saugojimo ir šių duomenų subjektų teisių įgyvendinimo Valstybės tarnybos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybės tarnybos departamento direktoriaus 2019 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 27V-94 „Dėl Asmens duomenų tvarkymo, saugojimo ir šių duomenų subjektų teisių įgyvendinimo Valstybės tarnybos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatas. Taip pat pažymėtina, kad nepakankamai detalai reglamentuotos kai kurios procedūros Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos apraše, pvz. dėl minėto aprašo 53 p. nuostatų, t. y. dėl asmens priimančio į pareigas sprendimo priėmimo, kurį iš 2 konkurse atrinktų pretendentų priimti į valstybės tarnautojo pareigas, buvo keliami klausimai, ar pvz. ministrui gali pakakti CV ir kompleksinio vertinimo rezultato, kad būtų priimtas sprendimas, ar į pokalbį gali būti kviečiamas tik vienas kandidatas, kiek laiko reikia laukti į pareigas priimančio asmens kvietimo pokalbiui ir pan.

Išanalizavus Valstybės tarnybos departamente gautus ir išnagrinėtus asmenų skundus, darytinos išvados:

1. Atsižvelgiant į pagrįstų skundų mažėjimo tendenciją ir į tai, kad 2020 m. didžiąją dalį skundų sudarė skundai dėl konkursų ar atrankų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo, darytina išvada, kad Valstybės tarnybos departamento organizuojami konkursai ir atrankos vykdomi laikantis teisės aktų reikalavimų.

2. Kitų, t. y. su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu susijusių skundų, kurių Valstybės tarnybos departamentas neturi įgaliojimų vertinti, ir su VTĮ ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimu nesusijusių skundų skaičiaus augimą galima lemti tai, kad visuomenei trūksta informacijos apie tai, kad Valstybės tarnybos departamentas nuo 2019 m. sausio 1 d. neturi įgaliojimų vykdyti VTĮ su juo susijusių teisės aktų priežiūros, taip pat, kad neturi įgaliojimų vertinti konkursų į darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigas organizavimo, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, veiksmų, jų veiklos vertinimo ir kitų su jais susijusių klausimų.

3. Skundų dėl konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo skaičius išlieka aukštas dėl to, kad su skundais dažniausiai kreipiasi nelaimėję konkurso ar atrankos į valstybės tarnautojo pareigas asmenys. Taip pat pretendents dažnai yra neaiški pretendentų reitingavimo tvarka (kai keli pretendents konkursu ar atrankos metu surenka vienodą balų skaičių ir tuomet komisijos nariai užduoda papildomus klausimus tam, kad nustatyti laimėtoją), į pareigas priimančio asmens laimėtojo iš 2 daugiausiai balų surinkusių pretendentų pasirinkimo tvarka, laimėtojų, kai vienu metu organizuojami keli konkursai į identišką pareigą, nustatymo tvarka bei pretendentų iš pretendentų rezervo balo įskaitymo tvarka.

Parengė

Tarnybos sąlygų skyriaus patarėja Rima Tubutienė
ir vyriausiosios specialistės
Liuda Ruseckaja ir Rasa Kanašonkienė